

Friðarheiðursløn Nobels 1992 latin fólkinum í Guatemala

Friðarheiðursløn Nobels verður í ár latin Rigoberta Menchú, fyrri hennara langa og strævna arbeiði at tryggja mannrættindini hjá upprunafólkinum í Guatemala og aðra staðni.

»Heiðurslönin er ein triumfur fyrri Guatemala og eitt herðaklapp til »tras-hankarnar«, góðubörn, indianarar og öll tey, sum ikki sleppa at tosa runt um í heiminum«.

– Hetta varð tað fyrsta, Rigoberta Menchú segði, tá hon klokkan níggju minuttir í fyra á morgni fekk at vita, at hon fór at fá Friðarheiðurslönina.

Hon var tá stödd í Catedral de San Marco, nakað uttan fyrri Guatemala City. Hon hevur búið í útleig í Mexico síðani 1981, men varð júst tá stödd í Guatemala fyrri at taka lut í eini landsfevnandi friðarveitslu.

Nærum øll familjan dripin

Rigoberta Menchú, sum er 33 ár, hevur livað alt sítt lív í einum harðrendum umhvørvi.

20 ára gomul sá hon beiggja sín doyggja, bert 14 ára gamal, eftir at hermenn hövdu sett eld á hann. Áðrenn hevði beigginn sitið fongslaður og varð illa píndur.

Stutt eftir doyði pápi Rigobertu. Hann stríddist í 22 ár fyrri at fáa lógarfest, at hann átti jørðina, hann dyrkaði og búði á. Hann var við, tá bøndurnir skipaðu seg í felagsskapi, sum skuldi arbeiða fyrri betri korum hjá bøndrum.

Í 1980 tóku hann og ein bólkur av óvápnadum bóndum ta sponsku ambassaduna í Guatemala City. Teir hövdu við sær ein lista yvir »horvin« fólk og

ætlaðu at fáa umheimin at gáa eftir, hvat hendi í Guatemala. Løgreglan tveitti brandbumbur inn í húsið og allir uttan tann spanski ambassadururin lótu lív.

3 mör. seinni varð móðir Rigoberta kidnappað. Hon varð pínd og neyðtíkin, áðrenn hon at enda varð dripin. Og sum so nógv í Guatemala fekk hon onga rættuliga grøv.

Seinni varð hin beiggja Rigoberta dripin undir eini hermannaaktión í Quiche.

Tó eydnaðist tveimum systurum hjá Rigobertu at flyggja.

Rigoberta helt áfram at stríðast

Nú kundi ein trúð, at nóg mikið var hjá Rigobertu. Men hon helt áfram at stríðast fyrri søk pápans.

Síðst í 70unum gjørdist hon ein av leiðarum í bóndafelagsskapinum CUC.

Fyrst í 80unum varð hon fleiri ferðir hótt eftir lívinum og kundi hon at enda

ikkir verða verandi í sínum egna landi, men noyddist at flyggja til Mexico.

Arbeiðið fyrri CUC og mótsvørsluna í Guatemala URNG hevur hon hildið fram við í Mexico og frá røðarapallum runt í heiminum.

Upprunafólkið ongi rættslig rættindi

Guatemala er, saman við Bolivia, tað land í Latínamerika, sum hevur flest upprunafólk. Umleið 60% av teimum 9 mill. fólki, sum har býr, eru indianarar. Quiche, sum Rigoberta hoyrir til, er ein av 22 etnisku bólkum, sum allir hava egið mál. Men bert eitt alment mál er í Guatemala: Spanskt. Ikki eittalment sett fólk er indianari. Engin politiskur leiðari ella dómari er indianari.

Rættarloysi er so stórt, at eingin veit, hvar tey skulu venda sær, um tey vilja krevja rættvísi.

Hóast stóðan í Guatemala er trupul, hevur Rigoberta góðar vónir fyrri framtíðina.

Hon heldur, at tað fer at bera til at steðga harðskapinum í Guatemala. Eisini væntar hon sær nógv av arbeiðinum hjá ST, sum hon tekur lut í, um eina yvirlýsing um rættindi hjá upprunafólki.

Meginpartin av teimum 6,5 mill., sum hon nú fær, ætlar hon at býta við fólkið í Guatemala. Hon ætlar at lata pengarnar til ein grunn, sum skal kallast upp eftir pápa hennara – Vicente Menchú – og sum skal arbeiða fyrri rættvísi og mannrættindum í Guatemala.

Størsta og týðningarmesta ávirkan hevur Friðarheiðurslönin tó í tí, at tøgningin um lagnuna hjá indianarum í Guatemala verður brotin.

Um onkur hevur hug at senda brøv til stjórnina í Guatemala, har eitt verður á hana um at víðkenna felagsskapir og krøv hjá upprunafólkinum, ber til at venda sær til skrivstovuna hjá Amnesty International, Føroya Deild, Vágsbotnur, úlf. 15816.

BINGOVINNINGAR:

Vit luta eisini burtur tað nógv av eini
Íslenskari seyðagongu

OLL TEY MONGU, ið fáa fulla plátu, hava harvið vunnin

1/2 ísl. lambskrov

frá

PH

umframt »Skemtibøkurnar« 89 - 90 - 91
hjá speiteknara okkara Óla P.

Eisini spennandi uppskriftir

Hetta frálíka ísl. seyðakjøtið, sum færoyingar illa høvdu dugað at liva fyrri, kann saktans standa einsamt.

Men fyrri at visa á, hvussu ótrúliga nógv forkunnugt kann fáast burtur úr hesum kjøti og seyði yvirhøvur, fara vit meðan bingo er í blaðnum at prenta hop av forvitnisligum íslenskum seyðauppskriftum.

Amnesty International

Skrivstovan í Vágsbotni er opin mánadag, mikudag og friggjadag kl. 11-16. Tlf. 15816.

FÝRA HØVUÐSVINNINGAR:

Olympus AF - 10 Super fototól

– tað vælroynda heil-automatiska fototólið frá

SMS FOTO & VIDEO

Tlf. 19820 Postmaga 1056 FR-110 Tórshavn

HØVUÐSVINNINGUR:

Snarferð fyrri tvey til Aberdeen

við Smyrlí

Strandfaraskip Landsins
Ferðamannadeildin
FR-700 Klaksvík
Tlf. 57566-56006

Strandfaraskip Landsins
Ferðamannadeildin
FR-100 Tórshavn
Tlf. 14550-17058

HØVUÐSVINNINGUR:

Vikuskipti fyrri tvey á stásiliga og hugnaliga

Hotel Eiði
470 Eiði - Tlf. 23456

HØVUÐSVINNINGUR:

Bay Jacobsen heilsuþóttar-madrassa og -koddí,
heimskenndar fyrri at veita linna bæði skjótt og væl.

BAY JACOBSEN
við Jógvan Páll Joensen
Skúlavegur - 700 Klaksvík - Tlf. 55057